KANSALLINEN KOULUTUKSEN ARVIOINTIKESKUS
NATIONELLA CENTRET FÖR UTBILDNINGSUTVÄRDERING
FINNISH EDUCATION EVALUATION CENTRE

AUDITERING AV YRKESHÖGSKOLAN NOVIA

Tekijät **Håkan Wiklund, Kristina Edström, Annika Eskman, Stefan Mutanen & Mirella Nordblad, Novias självvärdering red. Mats Lindholm och Örjan Andersson**
Auditointivuosi **2019**, Karvin julkaisu **2:2019**
Kieli **Ruotsi**
ISBN **978-952-206-521-6**

1.1 Planering av utbildning

- Korkeakoulun itsearviointi

Utbildningsutbudets koppling till högskolans strategi

Yrkeshögskolan Novia är med sina 4 000 studerande landets största svenska yrkeshögskola. Högskolan står för ca 65 % av alla studerande vid svenska yrkeshögskoleutbildningar i landet.

Bredden i utbildningsutbudet är mycket stor i förhållande till högskolans storlek. Detta förklaras av behovet av tillräckliga studiemöjligheter på svenska och behovet av tillgång till service också på svenska. Det breda utbudet är direkt kopplat till högskolans strategi Novia 2020+. I missionen sägs att ” *Utöver de i lag stadgade uppgifterna har Novia en särskild uppgift att inom utbildning och forsknings- och utvecklingsverksamhet tillgodose den svensk- och tvåspråkiga kustregionens specifika arbetskrafts- och utvecklingsbehov.*”

Uppnåendet av lärandemålen samt studerandes och arbetslivets behov

Kursbedömningen är kopplad till kursens kompetensmål. De kursvisa bedömningsgrunderna är beskrivna i utförandeplaner som ingår som förtydligande dokument till kursplanerna för samtliga kurser kopplade till läroplanerna. Därtill utvärderar studerande årligen lärandemålen i Novias Studerandebarometer och även i kursvisa utvärderingar.

För det Noviagemensamma kursfeedbackverktyget finns ett utvecklingsbehov gällande användarvänligheten (kompatibla internetläsare är begränsad) och utformningen. I.o.m. byte av studieadministrativt system (Peppi) under läsåret 2018-2019 kommer denna brist att åtgärdas.

I kvalitetsrutinen *GQAP25 Kvalitetsplan för utbildning*, beskrivs de huvudsakliga processerna för kvalitetssäkring, för utveckling och för upprätthållande av en utbildning som helhet. I rutinen noteras bland annat identifiering av arbetslivets utbildningsbehov, forskning, framtida utveckling, risker och potentiella trender. I *GQAP24 Kvalitetsförfaranden i undervisning*, beskrivs de processer som kvalitetssäkrar undervisningen på kursnivå, medan *GQAP24.5 Utvärdering av kurser via WinhaWille* beskriver processen kring studerandes kursutvärderingar.

Företrädare för utbildningarna deltar i nationella branschorgan. Vid utveckling av helt nya läroplaner och vid större förändringar i revidering av läroplaner är arbetslivet och studerandekåren inkopplade, i enlighet med kvalitetsrutin *GQAP22 Upprättande av läroplan.*

Novia har medvetet gått in för att samarbeta med arbetslivet utgående från ändamålsenlighet och behov. Samarbetet konkretiseras t.ex. i form av olika utbildningsvisa referensgrupper. Inom dessa diskuterar och analyserar man kommande kompetensbehov, utbildningarnas mål och innehåll samt relevans för arbetslivet. Som exempel kan nämnas sjöfart, där det finns en delegation, Aboa Mares delegation, som hörs regelbundet ca 4 gånger per år för behov av ändringar i läroplanerna.

Utöver detta för lärarkåren i alla utbildningar en ständig dialog med arbetslivsrepresentanter där olika aspekter på behov och andra synpunkter på utbildningen framkommer. Speciellt studerandes examensarbeten är en viktig kanal för innehållslig utveckling. Via dessa ser man konkreta utvecklingsbehov.

Utsedda lärare och studiehandledare håller individuella utvecklingssamtal med de studerande där man gemensamt systematiskt går genom studieframgångar och förväntningar i förhållande till läroplanen.

Examinas motsvarighet med den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser

Novias alla examensinriktade utbildningar har som grund Arene:s (rådet för yrkeshögskolornas rektorer) rekommendationer om tillämpande av den europeiska referensramen (EQF), nationella referensramar (NQF) och den på basen av EQF och utkastet till NQF nationellt framtagna beskrivningen av generella kompetenser för yrkeshögskoleutbildningar. Dessa rekommendationer, inklusive de generella kompetenserna för yrkeshögskoleutbildningar, finns publicerade som ett dokument underrubriken *Allmänna kompetenser* för utbildningen i samband med respektive läroplan på Novias intranät. Dessa läroplansbeskrivningar är via informationen om Novias utbildningar på www.novia.fi även tillgängliga publikt.

Nationellt samarbetar yrkeshögskolorna och de olika yrkeshögskolornas utbildningar sinsemellan inom respektive bransch. Merparten av Novias utbildningar är aktiva inom dylika nationella nätverk. I samråd med dessa nätverk och arbetsliv har respektive utbildning, utöver de nationellt framtagna generella kompetenserna för yrkeshögskoleutbildningar, ytterligare tagit fram programspecifika kompetenser för respektive utbildning som helhet på examensnivå. Även dessa programspecifika kompetenser på examensnivå finns publicerade i samband med

respektive läroplan, i detta fall som ett dokument under rubriken *Kärnkompetenser*. Utgående från dessa byggs läroplanen upp av obligatoriska studiehelheter och kurser med fastställda kompetensmål, så att kompetensmålen för utbildningen som helhet uppnås.

Kvalitetsrutiner som stöd för planering av utbildning

Att rutinerna stöder planeringen av utbildningen säkerställs genom att tre centrala rutiner *GQAP22 Upprättande av läroplan*, *GQAP23 Studiehelheter kurser och utföranden…* och *GQAP24 Kvalitetsförfaranden i undervisning* direkt beskriver planeringen i olika faser och bl.a. genom att både utbildningsansvariga och undervisande och administrativ personal är involverade i framtagande och reviderande av rutinerna, samt verkställande av dem. I enlighet med Novias ledningssystem genomförs ytterligare interna revisioner av samtliga utbildningar och funktioner vart tredje år.

Kvalitetssystemets funktionalitet utvärderas på den årliga ledningens genomgång som utförs på enhets- samt på Novia-nivå och därtill genomförs årlig extern revision av Novia som helhet. Det finns utsedda kvalitetskoordinatorer vid varje enhet som alla är medlemmar i respektive enhets ledningsgrupp. Kvalitetschefen är kallad till samtliga möten som Novias ledningsgrupp har.

Bedömning och uppföljning av de studerandes arbetsmängd

I Novias examensstagda fastställs att dimensioneringen av studerandes arbetsmängd följer Bolognaöverenskommelsens princip om 1600 timmar per läsår. Detta innebär ca 27 timmars arbete per studiepoäng för enskild studerande. Den utbildningsvisa övergripande läsårplaneringen görs så att studerandes arbetsmängd sprids möjligast jämnt över hela studieåret.

Respektive kursansvarig lärare uppgör i enlighet med *GQAP23 Studiehelheter kurser och utföranden…* och *GQAP24 Kvalitetsförfaranden i undervisning* den detaljerade utförandeplanen för sina kurser, vilket också påverkar studerandes arbetsmängd. Utförandeplanerna uppgörs däremot i samråd med utbildningsansvarig, för att bl.a. anpassa kursernas utförandeplaner till läsårsplaneringen och rimlig arbetsmängd för studerande. I många utbildningar består ca 40% av totala arbetsmängden för en studerande av kontaktundervisning.

Studerandes uppfattning om arbetsmängden följs upp i den årliga Studerandebarometern med åtföljande åtgärdsplan och i de kursutvärderingar studerande ska fylla i efter avslutad kurs, i enlighet med kvalitetsrutinen *GQAP24.5 Utvärdering av kurser och studiehelheter via WinhaWille* samt utbildningsvisa kompletterande kursutvärderingar.

Undervisningsmetoder och lärmiljöer

Undervisningsmetoder och lärmiljöer betonas i den övergripande strategin Novia 2020+. I strategin ingår tre pedagogiska fokusområden; relationell kompetensutveckling, flexibla studiemiljöer samt tvärfacklighet, interkulturalism och arbetslivsförankring.

Det att ledningssystemet tydligt poängterar ett studerandecentrerat och arbetslivsförankrat förhållningssätt och varje enskild lärares ansvar för val av undervisningsmetoder samt uppnående av lärandemålen, bidrar till ett klimat där metoder, studiemiljöer och studerandes inlärningsmotivation samverkar förhållandevis väl, trots begränsade resurser

Läraren identifierar och befäster i respektive kurs i utförandeplanen val av undervisningsmetoder med utbildningsansvarig i enlighet med kvalitetsrutin *GQAP23 Studiehelheter, kurser och utföranden som tagits i bruk i läroplaner fr.o.m 2010*. I de utförandeplaner rutinen beskriver ingår arbetsformer som separat punkt och arbetsformerna ska definieras per kurs.

Integrering av FoU och den konstnärliga verksamheten i undervisningen

Ansvar för att senaste relevanta forskningsrön inom respektive bransch kopplas till berörd utbildning, ingår i respektive lärares uppgifter i form av "*att utveckla undervisningen på sitt område med beaktande av utvecklingen i arbetslivet*" (Yrkeshögskolan Novias instruktion, § 20), samt i respektive utbildningsansvarigas uppdrag.

Undervisande personal uppmuntras dessutom, i mån av möjlighet, att åta sig tillämpad FoU-verksamhet inom ramen för arbetstidsplanen. Novias övergripande fokusområden är utformade så att de skapar utveckling inom utbildningarna och genererar ett mervärde till utbildningarna och verksamheten.

Genom aktiv kommunikation undervisande- och FoU-projektpersonal emellan kan arbetsinsatser i projekten ställvis införlivas i olika kurser. Genom att den undervisande personalen deltar i FoU-verksamheten underlättas integrering och samtidigt uppdatering av lärarnas kompetens. Seminarier och workshops som ordnas inom ramen för FoU, där olika sakkunniga och forskare besöker campus, är även öppna för undervisande personal och studerande.

De examensarbeten som utförs som uppdragsarbeten ses därtill som viktiga element i det utvecklingsarbete som sker inom respektive utbildning och förbättrar också samarbetet med det regionala näringslivet.

Som exempel kan nämnas att konstnärlig verksamhet implementeras i undervisningen genom branschöverskidande projekt så som uppsättandet av operan Trollflöjten förverkligat under ledning av extern professionell regissör.

Beaktande av studerandeperspektivet vid planering av flexibla studievägar och studiernas smidighet

Det finns studieplanerare eller studiehandledare på varje campus. Dessa erbjuder handledning till alla studerande. Därtill har alla studerande individuella utvecklingssamtal med utbildningsansvarig eller annan utsedd lärare vid den egna utbildningen. Studerande informeras om möjligheter till validering och tillgodoräkning av tidigare inhämtad kunskap i enlighet med

examensstadgan. Detta t.ex. då en studerande har förutsättningar och intresse av att studera enligt en individuell studieplan. Processen börjar under de första veckornas introduktion till studierna och fortlöper kontinuerligt.

Studerandes studieframgångar följs upp flera gånger per år i samband med uppföljning av avlagda studiepoäng. Studerande vars studier inte framskrider i önskad takt kontaktas och erbjuds stöd och handledning.

Inför varje läsår sammanställer varje utbildning en översiktsplanering som ligger till grund för schemaläggningen. Planeringen har som uppgift att bland annat se till att studerandes och lärares arbetsbelastning är så jämn som möjligt under hela läsåret.

Med andra stadiets yrkesutbildningar har till exempel ingåtts avtal om smidig övergång till Novia genom iförande av en 30 sp led. Den innebär att studerande under sin tid på yrkesinstituten kan avlägga 30 sp yrkeshögskolekurser och sedan söka in på skild kvot. Studerande får pröva på yrkeshögskolestudier, får en smidigare övergång och kan räkna tillgodo studierna vilket försnabbar avläggande av YH-examen.

Internationalisering

Det kursutbud som kan marknadsföras åt presumtiva utbytesstuderande och Novias partnerhögskolor sammanställs av respektive internationell kontaktlärare. Studerandeservice uppdaterar informationen på hemsidan och publicerar kursutbudet på www.novia.fi. Enhetsvis finns tillämpningar för att främja mobilitet och heminternationalisering. Grundexamensstuderande uppmuntras till utbytesstudier utomlands och de prestationer de avlägger integreras i deras individuella studieplaner.

En internationell verksamhetsplan görs upp, i enlighet med Novia 2020+ strategin och interna målavtal, för varje enhet per kalenderår. Ur planen framgår konkreta åtgärder bl.a. för mobilitet (studerande och personal), kursutbud på engelska, gemensamma kurser som planeras med internationella samarbetsskolor och utveckling av samarbete i Norden.

Enheterna planerar utbildningen så att utbytesstuderande ska kunna avlägga fler studiepoäng per termin på engelska; genom engelskspråkiga utbildningar och enskilda kurser, genom att koncentrera det engelska utbudet till en termin eller genom att i praktiken använda engelska i handledningen i smågruppsundervisning inom kulturområdet.

Medverkan av studerande och externa intressenterna vid planering av utbildning

I kvalitetsrutinen *GQAP22 Upprättande av läroplan*, beskrivs hur både studerande och arbetslivskompetenser är med i utvecklandet av nya läroplaner.

Novia har medvetet gått in för att samarbeta med arbetslivet utgående från ändamålsenlighet och behov. De olika branscher som Novias utbildningar representerar samverkar med sina

respektive områden via branschseminarier och referensgrupper. Samarbetet konkretiseras t.ex. i form av olika utbildningsvisa referensgrupper. Inom dessa diskuterar och analyserar man bl.a. kommande kompetensbehov, utbildningarnas mål och innehåll samt relevans för arbetslivet.

Utöver detta för lärarkåren i alla utbildningar, så som tidigare nämnt, en ständig dialog med arbetslivsrepresentanter, där intressenternas olika aspekter på behov och andra synpunkter på utbildningen framkommer. Speciellt studerandes examensarbeten är en viktig kanal för innehållslig utveckling. Via dessa får intressenterna konkret fram vilken kunskap de har behov av att utveckla.

Den dialog som uppstår med externa intressenter även i samband med till utbildningarna hörande företagsförlagd utbildning och praktik, skapar en naturlig och oftast informell dialog som ger positiv återverkan på planering av kurser, studiehelheter och utbildningar.

De studerande uppmuntras direkt från start och under hela studietiden att aktivt komma med utvecklingsförslag och initiativ. Via dialog med lärare, i samband med kursutvärderingar och studerandebarometern erhålls studerandes åsikter som påverkar planeringen av utbildningen.

Via fortbildningsförsäljningens (sjöfartsutbildningen) kursverksamheten kommer influenser från industrin gällande nya processer och arbetsmetoder som strålar in i utbildningen. Som ett annat exempel samverkar profileringen i musik i läroplansarbete med de finlandssvenska musikinstituten, den evangelisk-lutherska kyrkan, andra-stadie-utbildningar i musik, fria bildning samt Fakulteten för pedagogik och välfärdstudier vid Åbo Akademi. Enligt högskolelagstiftningen i Finland, så är dessutom en betydande majoritet av högskolans styrelse extern, vilket ger god koppling till samhället i stort.

Benchlearning

Benchlearning utnyttjas i verksamhetsutveckling indirekt via kontakter med samarbetshögskolor. Samarbetet är mycket nära med andra högskolor speciellt i Vasa respektive Åbo, men också bredare nationellt och internationellt. Som exempel kan nämnas utvecklingsprojektet med den nya läroplanen inom visuell konst (numera konst, foto och design) då uppläggen jämfördes mot motsvarande utbildningar i Finland. I auditeringen genomfördes ett benchlearning-projekt med motsvarande utbildning vid Turun ammattikorkeakoulu. Benchlearning sker utgående från behov och möjlighet.

Novia är en av de högskolor i landet som koordinerar flest Nordplus nätverk. Samarbetsnätverken fungerar bra, vilket ger stor kontaktyta till högskolor i Norden, något som också är i enlighet med Novias strategi. Kontakterna ger möjlighet till jämförelse av kvalitet och nivå internationellt.

1.1 Planering av utbildning

- Auditointiryhmän arvio

Utbildningens arbetslivsrelevans

Auditeringsgruppen konstaterar att Novia själva har identifierat en rad styrkor och förbättringsområden som är relevanta och tyder på en god insikt i den egna verksamheten. Det är också auditeringsgruppens intryck att utbildningsutbudet överensstämmer väl med högskolans strategi. Utbudet är väl genomtänkt och anpassat efter arbetslivets behov. Analysen av behoven präglas av en långsiktig helhetssyn och innefattar såväl arbetsgivarnas som de studerandes som det vidare samhällets perspektiv. Det samlade intrycket är att arbetslivsrelevansen är systematiskt närvarande och förankrad på alla nivåer, i alla processer, och i organisationskulturen. Det genomsyrar rekryteringen av lärare, sätter press på utveckling av innehåll och läroplaner och samverkan kring utbildningen. Auditeringsgruppen fick ta del av ett stort antal exempel på hur detta tog sig i uttryck i utbildningsvardagen. Det var också tydligt att ledningen var insatt i enskilda fall där utbildningen inte helt motsvarade arbetslivets och de studerandes förväntningar. Kvalitetssystemet hade fångat upp bristerna och högskolan arbetade med att åtgärda bristerna.

Uppdatering av kurser och utbildning

Under platsbesöket framkom många exempel på hur lärare arbetar med att kurser och utbildningar ska vara aktuella till innehållet, adressera de viktigaste kompetenserna, och ligga på rätt nivå. Detta sker genom nationellt nätverkande, nära kontakter med arbetsgivare och alumner, aktiv bevakning av trender i den aktuella branschen, FoU-verksamheten och jämförelser med utbildningar i Norden och internationellt. De fastställda lärandemålen är väl kommunicerade och förankrade, både internt i alla led och med externa intressenter, som kommer till tals i referensgrupper, branschorgan, och vid vardagens personliga kontakter mellan lärare och arbetsliv, t.ex. i samband med examensarbeten och praktik då lärare besöker de studerande på plats.

Lärandemål

En stickprovsläsning av kursplaner visar att kvaliteten på formuleringarna av lärandemålen, eller kompetenserna som de oftast kallas, varierar mellan kurserna. Ibland framstår de endast som enkla hänvisningar till kursinnehåll (studerande har kunskap om / känner till / förstår…), utan att det framgår vad de studerande ska kunna göra med denna förståelse. Andra kurser har väl genomarbetade och meningsfulla lärandemål uttryckta som relevanta kompetenser, ibland med kriterier för bedömning. Trots denna anmärkning är intrycket att lärandemålen används på ett levande sätt i kollegiet och i genomförandet och utvärderingen av utbildningen.

Utbildningens kvalitetsrutiner

Utbildningens kvalitetsrutiner förefaller ändamålsenliga och huvudsakligen välfungerande. Lärare och ledningspersoner på olika nivåer uttrycker samstämmigt att kvalitetssystemet är en del av vardagen. Kvalitetsrutinerna tillför systematik och tydlighet i arbetet och rutinerna är något som man kan luta emot. Både lärare och studeranderepresentanter ansåg att kvalitetsrutinerna är meningsfulla och inriktade på utveckling. Exempelvis nämns ofta de årliga genomgångarna och målavtalen, rapporteringen av Studerandebarometern och åtgärdsplanerna. Det framkom även vid platsbesöket att det finns möjligheter till förbättring av kvalitetsrutinerna på kursnivå. Det tekniska systemet för kursvärdering har krånglat på flera sätt och håller på att bytas ut. I samband med det finns möjligheten att även utveckla diskussionen om kursutvärdering (se diskussionen i 1.3 Utveckling av utbildningen). Novia planerar att ta modell av utvalda delar av Turun ammattikorkeakoulus läroplansprocess och eventuellt tidigarelägga processen (se kapitel 5 om benchlearning-projektet).

Integrering av FoU i undervisningen

Novia har i sin strategi Novia 2020+ identifierat utvecklingen av FoU-baserad undervisning genom dynamiskt samarbete mellan studerande, lärare och FoU-personal som en målsättning. Den undervisande personalen uppmuntras till att vara aktiva inom FoU i mån av möjlighet. Engagemang i FoU-verksamheten ses samtidigt som en form av kompetensutveckling och som en möjlighet att säkerställa kopplingen mellan FoU och undervisning. Ungefär 1/3 av Novias personal är engagerade i FoU-verksamheten, och insatserna varierar från 10%-50% för undervisande personal. Den enskilda läraren och utbildningsansvarig ansvarar för att säkerställa att relevanta forskningsrön kopplas i utbildningen. Inom vissa områden kopplas de studerande mer systematiskt in i FoU-verksamheten. Detta sker t.ex. inom sjöfart och vården där enligt intervjuerna nästan hela personalen är aktiva inom FoU-verksamheten. Inom dessa områden jobbar man i simulatormiljö där de studerande på ett naturligt sätt får ta del av den nyaste kunskapen. Integreringen av FoU i utbildningen varierar och en stärkning av FoU inom vissa utbildningsområden är ett utvecklingsområde som högskolan själv identifierat. Här kunde Novia dra nytta av internt och externt kunskapsutbyte. Till exempel identifierades systematiken i att integrera FoU i undervisningen som en god praxis i Turun ammattikorkeakoulu som var Novias benchlearning-partner (se kapitel 5).

Internationalisering

Internationalisering av utbildningen diskuteras främst i termer av studerandemobilitet. Auditeringsgruppen såg flera exempel där utbildningen är upplagd för att underlätta mobilitet. Det handlar dels om utresande studerande. Dels om inresande studerande, vars deltagande underlättas t.ex. genom att en termin ges på engelska. De internationella studerandes närvaro bidrar till en mer stimulerande studiemiljö för alla studerande (internationalisering på hemmaplan).

En annan aspekt av internationalisering är att utbildningen i praktiken gör de flesta studerande

trespråkiga (svenska, engelska, finska). Medan kurser främst hålls på svenska och engelska används ofta litteratur och referenser så att de studerande ska kunna tillgodogöra sig terminologin på alla tre språken. På så vis förbereds de studerande både för den nationella och globala arbetsmarknaden, och samhällets behov av språkligt flexibla medborgare tillgodoses. Däremot är det viktigt att säkerställa att studerande som inte kan finska får kompletterande material på svenska eller engelska. Det är även av vikt att studerande är medvetna om utbildningens undervisningsspråk i ansökningsskedet. Det kom fram under platsbesöket att bl.a. inom sjöfartsutbildningen sker mycket av undervisningen på engelska, mer än de studerande varit medvetna om när de sökte sig till utbildningen.